

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهیدای ۱۷ شهریور مدرس

واحد بهداشت محیط

راهنمای گندزدایی و ضدعفونی در بیمارستان

طبقه بندی کلی روشهای گندزدایی و پاکسازی:

یکی از راهکارهای اصلی پیشگیری از انتقال عفونتهای بیمارستانی، کاهش تعداد یا از بین بردن عوامل میکروبی محیط (شامل سطوح، ابزار و ...) میباشد که به این منظور بایستی از روشهای مختلفی استفاده کرد. به این منظور پاک نمودن خون و ترشحات بدن از روی وسیله، قبل از گندزدایی یا استریل کردن ضروری می باشد.

۱) پاکسازی و شستشو (cleaning): به معنی زدودن فیزیکی آلودگی از سطح میباشد. پاکسازی موثر، مکمل پروسه گندزدایی و استریلیزاسیون است. با پاکسازی موثر از غیرفعال شدن مواد گندزدا، توسط بقایای مواد آلی جلوگیری گشته و امکان تماس با مواد گندزدا یا عامل استریل کننده فراهم می شود.

۲) گندزدایی یا ضدعفونی (disinfection): به معنی از بین بردن میکروارگانیسمهای فعال و یا کاهش تعداد آنها در اشیاء بی جان تاحدی که برای سلامتی مضر نباشد و با روشهای فیزیکی قابل انجام است. با این عمل نمی توان اسپورها را از بین برد. مواد گندزدا ساختارهای متفاوتی دارند که استفاده از هر کدام دارای منافع و مشکلات خاص خود می باشد. در هنگام انتخاب یک ماده گندزدا داشتن حداکثر کارایی و حداقل ضرر شرط اصلی است. از عوامل موثر در فعالیت یک ماده گندزدا غلظت، زمان تماس و دما میباشد. یک ماده گندزدا ایده ال باید در حداقل غلظت در کوتاهترین زمان و در دمای معمول اتاق بهترین اثر را داشته و همچنین با محیط زیست سازگار بوده و برای افراد در تماس، خطر چندانی نداشته باشد.

۳) استریل کردن (sterilization): طی این عمل کلیه میکروارگانیسمهای زنده از جمله ویروسها و اسپورها از بین می روند. استریل کردن به دو شیوه شیمیایی و گرمایی انجام می شود.

طبقه بندی ابزار پزشکی بر اساس ریسک انتقال عفونت:

ابزار و وسایلی که برای تشخیص و درمان مورد استفاده قرار می گیرند، با توجه به ریسک احتمالی ایجاد عفونت و محل ورودشان به بدن به سه دسته تقسیم میگردند که برای هر سطح به روشهای پاکسازی و گندزدایی خاصی نیاز می باشد.

ریسک انتقال عفونت	وسیله مورد استفاده	مثال	سطح ضدعفونی مورد نیاز
بحرانی یا حیاتی (Critical)	هرگونه وسیله ای که به داخل سیستم عروقی یا بافتهای استریل وارد میشود	وسایل جراحی، آرتروسکوپی و بیوپسی و....	استریلیزاسیون
نیمه بحرانی یا نیمه حیاتی (Semi-critical)	وسایلی که در تماس با غشاهای مخاطی و پوست آسیب دیده و غیر سالم قرار میگیرند	واژینال اسپیکولوم، آندوسکوپ و ابزار بیهوشی و...	ضدعفونی سطح بالا
غیر بحرانی یا غیر حیاتی (non-critical)	وسایلی که در تماس با پوست سالم هستند یا با بیمار تماس ندارند	تختخوابها، دستگاه اندازه گیری فشارخون و	ضدعفونی سطح متوسط یا پایین

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهدای ۱۷ شهریور مدرس

واحد بهداشت محیط

طبقه بندی روشهای گندزدایی بر حسب قدرت از بین بردن میکروارگانیزمها :

گندزدایی در سه سطح صورت می پذیرد:

۱. سطح بالا یا High level : ترکیبات این گروه شامل: پراکسید هیدروژن - پراستیک اسید-گلووتارالدئید- فرمالدئید
۲. سطح متوسط یا Intermediate level : ترکیبات این گروه شامل: ترکیبات کلر- ترکیبات ید (بتادین -الکل یده) الکل (۷۰ درجه) بیشتر از ده دقیقه (
۳. سطح پایین یا Low level : ترکیبات این گروه شامل: ترکیبات فنل - ترکیبات آمونوم

سطح گندزدایی	اسپور باکتریها	باسیل سل	باکتریها	قارچها	ویروسهای بدون پوشش	ویروسهای پوشش دار
بالا high level	+ / -	+	+	+	+	+
متوسط intermediate	-	+	+	+	+ / -	+
پایین low level	-	-	+ / -	+ / -	+ / -	+

راهنمای شماره ۲

خصوصیات یک ماده گندزدای خوب:

۱. وسیع الطیف باشد.
۲. سریع الاثر باشد.
۳. تحت تأثیر عوامل محیطی قرار نگیرد: در حضور مواد آلی (خون -خلط- مدفوع) فعالیت خود را حفظ کند.
۴. غیر سمی باشد : برای فرد مصرف کننده محرک و مضر نباشد.
۵. برای استفاده سطوح مناسب باشد : نباید بر روی لوازم و سطوح فلزی خاصیت خوردگی داشته باشد و نباید باعث فرسایش مواد پارچه ای ، لاستیک ،پلاستیک و.... شود.
۶. پس از مصرف اثر باقی مانده روی سطوح نداشته باشد.
۷. طرز استفاده از آن آسان باشد.
۸. فاقد بو باشد یا بوی مطبوع داشته باشد.
۹. مقرون به صرفه باشد.
۱۰. محلول یا محلول در آب باشد.
۱۱. غلظت و رقت مورد نظر ثبات داشته باشد.
۱۲. خاصیت پاک کنندگی داشته باشد.

توجهات:

- کلیه وسائل قبل از گندزدایی باید با آب و دترجنت شسته و تمیز گردند.

کتابچه راهنمای گندزایی

مجتمع بیمارستانی
شهدای ۱۷ شهریور مدرس

واحد بهداشت محیط

- الکل باعث تخریب وسایل لنزدار می شود.
- وایتکس با مواد نیتروژن دار (آمونیاک -اوره) یا مواد آلی (استون - فرمالدئید) مخلوط نشود زیرا کارسینوژن است.
- وایتکس با مایعات اسیدی بدن (ادرار) یا اسید مخلوط نشود چون تولید گاز کلر سمی می کند.
- هنگام مصرف وایتکس ، آنرا با آب رقیق کنید و دما از ۴۰ درجه تجاوز نکند.
- فرمالدئید کارسینوژن می باشد.
- گلو تار آلدئید دارای بخارات سمی مضر جهت پوست -چشم و تنفس می باشد. در هنگام مصرف از دستکش - عینک و ریسپراتور فیلتر دار (ماسک N95) استفاده شود. درب ظرف حاوی محلول گلو تار آلدئید باید بسته باشد.
- گلو تار آلدئید بعد از اضافه نمودن محلول فعال کننده به رنگ سبز کم رنگ در می آید که نشان دهنده فعال بودن محلول است این محلول برای ۱۴ روز فعال است و بعد از آن باید دور ریخته شود.
- هر محلول گندزدا در طول مدت قابل نگهداری بدفعات قابل استفاده می باشد مشروط بر این که وسایل قبل از غوطه ور شدن در آن تمیز شده باشند و در ظروف درب بسته باشد مثلاً وایتکس ۲٪ طی ۲۴ ساعت بدفعات قابل استفاده میباشد.
- الکل ۹۶ درجه قدرت گندزایی ندارد و جهت گندزایی باید به الکل ۷۰ درجه تبدیل گردد.
- تمامی محلولهای گندزدا ، در هنگام استفاده در بخش بایستی دارای مشخصات باشد. (نام محلول ، درصد رقت ، زمان تهیه و تاریخ انقضاء ثبت گردد).

راهنمای شماره ۳

نمونه ای از وسائلی که باید استریل گردند:

۱. فورسیس نمونه برداری آندوسکوپ
۲. آندوسکوپ نوع انعطاف پذیر
۳. ایمپلنتها
۴. وسایل داخل عروقی
۵. سوزن BM
۶. ستهای جراحی
۷. اسپکولوم
۸. ظروف آزمایشات میکروبیولوژی
۹. دستگاه بخور
۱۰. شیر دوش
۱۱. لوله های خرطومی ونتیلاتور (ترجیحاً یکبار مصرف استریل ، استفاده شوند)
۱۲. ست بی هوشی

کلیه وسایل این گروه بعد از استفاده با آب و صابون شسته و تمیز می گردند سپس اتوکلاو می گردند .

راهنمای شماره ۴

نمونه ای از وسائلی که باید گندزایی سطح بالاشوند:

۱. کلیه تجهیزات تنفس (اعم از ماسک اکسیژن - ماسک بی هوشی - لوله های خرطومی - تیغه های لارنگوسکوپ - آمبوگ)

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهیدای ۱۷ شهریور مدرس

واحد بهداشت محیط

بعد از استفاده با آب و صابون شسته و تمیز می گردند سپس گندزدایی سطح بالا انجام می شود.

راهنمای شماره ۵

نمونه ای از وسائلی که باید گندزدایی سطح متوسط شوند:

۲. اسپکولوم گوشی و وسائل معاینه گوش و بینی
۳. قسمت سر ماشین ریش تراش برقی
۴. ترمومتر در فواصل بین بیماران
۵. باتل ساکشن
۶. بالش و تشک پلاستیکی
۷. مانیتور و پدالهای دفیبریلاتور
۸. دسته لارنگوسکوپ
۹. گندزدایی حمام
۱۰. وسائل تمیز کننده (تی و سطل)
۱۱. بین کثیف
۱۲. تلفن
۱۳. دستشویی ها
۱۴. سطل زباله
۱۵. کیبورد رایانه
۱۶. وان حمام
۱۷. لوازم و اسباب نوزاد
۱۸. ملحفه ها
۱۹. عصا
۲۰. میز غذاخوری
۲۱. اسباب و لوازم بیمار
۲۲. کف زمین
۲۳. چکش رفلکس
۲۴. الکتروود دستگاه EEG – ECG
۲۵. لگن - تخت - نرده کنار تخت
۲۶. دیوار
۲۷. انکوباتور
۲۸. لاکرها
۲۹. ترالی ها
۳۰. میز معاینه و سینی معاینه
۳۱. گوشی تلفن
۳۲. ترمومتر

بعد از استفاده با آب و صابون شسته و تمیز می گردند سپس گندزدایی سطح متوسط انجام می شود.

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهرداری ۱۷ شهر یورو مدرس

واحد بهداشت محیط

راهنمای شماره ۶

نمونه ای از وسایل یکبار مصرف:

- ۱- ایروی
- ۲- ماسک و سوند اکسیژن
- ۳- سوند ساکشن
- ۴- آبسلانگ
- ۵- لوله های خرطومی دستگاههای بیهوشی و ونتیلاتور
- ۶- ست بیهوشی
- ۷- اسپکولوم
- ۸- ماسک و کانول اکسیژن

راهنمای شماره ۷

محلولهای موجود در بیمارستان:

۱- وایتکس (محلول وایتکس ۲٪)

طرز تهیه : ۱۰ سی سی وایتکس غلیظ + یک لیتر آب

کاربرد: جهت گندزدایی لوازم و سطوح آلوده یا دارای آلودگی واضح

توجه:

۱) وایتکس بعد از رقیق شدن بایستی به صورت روزانه تهیه شده و ماندگاری آن فقط ۲۴ ساعت است .

۲) محلول وایتکس هم جهت گندزدایی سطوح (سرویس های بهداشتی و حمام بیماران) و هم تجهیزات استفاده میگردد.

۳) در صورت استفاده از وایتکس جهت گندزدایی تجهیزات ، بایستی ابزار به مدت ۲۰-۱۵ دقیقه در درون آن قرار گیرند و بلافاصله آبکشی گردد قرار دادن وسیله به مدت بیش از زمان فوق، باعث خوردگی وسیله می گردد.

۴) بعد از رقیق دور از نور نگهداری گردد.

۲- وایروبک S50 (شستشو و گندزدایی کلیه سطوح):

کاربرد : گندزدایی سطوح کف و دیوار، تخت ، کمد بیمار ، سرویس های بهداشتی و حمام بیماران ، سینک اسکراب و سینک ظرفشویی و....

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهدای ۱۷ شهریور مدرس

واحد بهداشت محیط

طریقه مصرف : ابتدا محلول کنسانتره با آب شهری به نسبت ۱٪ رقیق سازی نموده و بر اساس دستورالعمل مصرف و سطح مورد نظر را پاکسازی و ضد عفونی نمایید. مدت زمان اثر ۵ تا ۱۵ دقیقه می باشد .

۳- محلول T100 (گندزدایی ابزارآلات قابل غوطه ور سازی) :

کاربرد : سطوح دیوارهای غیر قابل شستشو ، اثاثیه ، تجهیزات بخش مثل مبلمان و تخت . ابتدا سطح را از آلودگی قابل رویت تمیز کرده و سپس محلول را به صورت ۱٪ (ده سی سی در یک لیتر آب معمولی) رقیق کرده و سطوح را با دستمال آغشته و اسکراب نمایید، ۵ تا ۱۰ دقیقه صبر کنید تا محلول گندزدا اثر خود را اعمال کند . میتوان محلول رقیق شده را اسپری هم کرد.

طریقه مصرف : به صورت ۱٪ یعنی ۱۰ سی سی در یک لیتر آب معمولی رقیق میگردد و ابزار آلوده را که ابتدا اجرام و کثافات آن گرفته شده غوطه ور کرده به طوری که تمام حفره های آن داخل محلول قرار گیرد . مدت زمان اثر آن ۲۰ تا ۱۵ دقیقه می باشد که بعد از این مدت وسایل را خارج و آب کشی و خشک نموده.

توجه :

مثال : در شستشوی کلی بخش که تخت و وسایل با آب شستشو میشوند میتوان از وایتکس ۲٪ برای گندزدایی کف و دیوار و سرویس بهداشتی و حمام استفاده کرد ولی در حالت نظافت و گندزدایی روزانه که تجهیزات فوق با آب شستشو نمی شوند باید از محلول ۲٪ S50 استفاده نمود.

۴- اسپری و پروبک (محلول گندزدای سریع الاثر برای گندزدایی و پاک کردن سریع سطوح و اشیاء ، آماده به مصرف) :

روش مصرف : محلول آماده به مصرف است و نیازی به رقیق سازی ندارد . سطح مورد نظر را از بقایای قابل رویت آلودگی (خون ، بزاق و...) پاک کرده و سپس محلول را روی آن اسپری کنید و پس از ۳۰ ثانیه سطح را با یک دستمال تمیز کنید .

موارد مصرف : پاک و گندزدایی کردن سطوح محیطی کوچک و اشیاء که نیاز به گندزدایی سریع و قوی دارند مانند سطوح در تماس با بیماران مانند تخت ، کابینت ها ، سطوح تجهیزات در کلینیک ها ، آزمایشگاهها سطوح ابزارهای تشخیصی فلزی مانند دسته لارنگوسکوپ و.. سطوح ایستگاه پرستاری و دستگاهها و تجهیزات غیر قابل شستشو

۵- سایدکس ۲٪ :

طریقه آماده کردن : همراه این محلول یک ظرف کوچکتر حاوی محلول فعال کننده و نیز نیتريت سدیم به منظور جلوگیری از زنگ زدن لوازم وجود دارد . محتوی ظرف فعال کننده را به محلول سایدکس ۲٪ اضافه و مخلوط کنید. محلول به رنگ سبز کم رنگ تبدیل میشود که نشان دهنده فعال بودن محلول است . این محلول برای ۱۴ روز فعال است و پس از این مدت بایستی دور ریخته شود.

طریقه کاربرد : پس از شستشوی کامل لوازم و تجهیزات و قطعات ، آنها را خشک کرده و در محلول سایدکس فعال شده فرو ببرید و درب ظرف را برای جلوگیری از تبخیر ببندید و برحسب نیاز به یکی از دو روش زیر عمل کنید :

۱) برای گندزدایی : پس از ۲۰ دقیقه لوازم را از محلول خارج نموده و قبل از استفاده آبکشی نمایید.

۲) برای استریلیزاسیون : پس از مدت ۱۰ ساعت به روش استریل لوازم را از محلول خارج نموده و با آب استریل کاملا بشویید و دقت نمایید لوله ها مجاری تنفسی کاملا آبکشی شوند و قبل از مصرف وسایل را خشک نمایید. از این محلول جهت گندزدایی در سطوح بالا استفاده میگردد.

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهدای ۱۷ شهر یورو مدرس

واحد بهداشت محیط

راهنمای شماره ۸

دستورالعملهای گندزدایی :

مواد گندزدای مصرفی در بخشهای عمومی وایتکس یا S50 می باشد نحوه رقیق شدن به این ترتیب می باشد :

جهت گندزدایی عمومی محیط ۱٪

جهت ترشحات خونی و مواد آلوده بدن ۲٪

هر بخش در طول هفته و هر روز نظافت می شود و به این ترتیب که طبق برنامه ای که توسط سرپرستار هر بخش تنظیم می شود در هر سه شیفت کاری برنامه نظافت وجود دارد که بایستی انجام شده و در بین شیفتها باید برنامه نظافتی تحویل و تحول گردد . سطوح مربوط به بخشهای بیمارستان شامل کف اتاق ، دیوارها ، مبلمان و سایر وسایل که به ظاهر تمیز و خشک می باشند، از نظر خطر انتقال عفونت دارای ریسک پائین می باشند. وجود محیطی تمیز و مناسب برای اجرای استانداردهای بهداشتی و گندزدایی عفونی لازم بوده و باعث اطمینان خاطر بیماران و سایر پرسنل می گردد. سطوح و وسایل مرطوب محیط مناسب تری را برای انتقال پاتوژنهای احتمالی و رشد میکروارگانیسم ها بوجود می آورند. محلولهای پاک کننده و وسایلی که جهت نظافت استفاده می شوند ، ممکن است شدیداً با باکتریها آلوده شده باشند که بایستی پس از اتمام نظافت سریعاً از محیط درمان بیماران و با تهیه مواد غذایی دور گردند ، نظافت معمولی می تواند بیشتر لوازم را بطور نسبی از خطر انتقال عفونت پاک کرده و از نظر حمل و نقل ایمن گرداند.

مواد گندزدا ، بطور عمومی بصورت کنترل شده و تحت سیاست خاصی بایستی مورد استفاده قرار گیرند .

مواد گندزدا بایستی حتماً بصورت صحیح رقیق شود.

استفاده از موادگندزدا ، نوع آن و دستورالعمل مربوط به رقت بایستی حتماً با هماهنگی کمیته کنترل عفونت بیمارستان صورت پذیرد.

انجام مراحل نظافت در بخشها به عهده پرسنل خدمات بوده و بایستی بر طبق برنامه مشخص کلیه لوازمی که نیاز به نظافت داشته مشخص گردیده و دقت در نظافت و گندزدایی آنها صورت گیرد. در مواردی که خطر انتقال عفونت افزایش می یابد از قبیل ریختن خون یا خون آلوده به ویروس HIV و HBV و HCV ، یا وجود بیمار با خطرات بالا در بخش ، مراحل نظافت و گندزدایی حتماً بایستی با نظارت سرپرستار یا مسئول شیفت صورت گیرد. تنظیم برنامه نظافت هر بخش بایستی با موافقت مسئول پرستاری بخش و وحتماً بایستی با موافقت کمیته کنترل عفونت انجام گیرد. در رابطه با نظافت زمین این نکته قابل توجه می باشد که میزان انتقال عفونت با استفاده از مواد گندزدا ، بجای مواد دترجنت تغییر قابل توجه پیدا نکرده و استفاده از مواد پاک کننده معمولی جهت نظافت بطور طبیعی کافی بنظر می رسد ، استفاده از مواد گندزدا جهت موارد شناخته شده و یا احتمال انتقال عفونت (جمع آوری ترشحات عفونی آلوده به HBV و HIV و HCV) حتما بایستی انجام گیرد. خطر ابتلاء به عفونت از طریق زمین و یا سایر موارد محیطی ذکر شده پائین بوده و نظافت به تنهایی معمولاً کافی می باشد . ولی در این بیمارستان با توجه به تعداد زیاد بیماران و رفت و آمد زیاد همراهمان ، هنگام نظافت از S50 یا وایتکس ۱درصد برای مکانهای بدون آلودگی واضح و در مواردی که آلودگی واضح مشاهده میگردد از S50 یا وایتکس ۲درصد استفاده می شود . در صورتیکه دیوارها و سقف تمیز ، صاف ، خشک و سالم باشند، احتمال خطر عفونت بسیار پائین می باشد. نظافت دیوارها و سقف جهت جلوگیری از آلودگی و کثیفی ظاهری بایستی در فواصل منظم انجام پذیرد. استفاده از مواد گندزدا ، مگر در مواردی که آلودگی شناخته شده باشد، لازم نمی باشد ، ولی با توجه به شلوغی

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهدای ۱۷ شهریور مدرس

واحد بهداشت محیط

بیمارستان و تعداد زیاد بیماران در هر بخش در تمامی موارد نظافت با S50 یا وایتکس ۲ درصد انجام می شود و در صورت وجود خون و ترشحات آلوده بدن ، از S50 یا وایتکس ۱ درصد استفاده می شود . در اتاق عملها ، دیوارها هفتگی نظافت کردند مگر اینکه حین عمل جراحی ، آلوده شده باشند. حمامها و محل شستشوی دستها بایستی بصورت روزانه توسط پرسنل خدمات تمیز گردد. استفاده از مواد دترجنت برای نظافت روتین کافیهست. در مواردی که بیمار عفونی یا بیمار مبتلا به ارگانیزم های مقاوم و یا ارگانیزم های مشکل دار باشد، بایستی از ماده گندزدا استفاده شود. گندزدایی حمام ، قبل از استحمام بیماران با زخم باز نیز لازم می باشد.

ماده گندزدا مناسب در این شرایط ، وایتکس 2% می باشد.

جهت نظافت حمام و سینکها از برس استفاده می شود ، استفاده از دستمالهای پنبه ای یا برس غیر پلاستیکی موجب آلودگی شدید آنها شده و گندزدایی آنها را مشکل می کند به همین دلیل نباید مورد استفاده قرار گیرد . وسایل مربوط به این نظافت از قبیل سطل ها، نخ تی باید بصورت خشک و در محل مناسب نگهداری شود . تی ها باید همیشه آویزان باشند و در صورت امکان در هوای آزاد نگهداری شوند. خشک نمودن وسایل تمیز کننده زمین لازم بوده زیرا براحتی با باسبیل های گرم منفی آلوده می شوند .

در این بیمارستان در هر بخش تی ها با چهار نوع رنگ دسته مشخص می شوند :

- ۱- سبز (آبدارخانه و اتاقهای استراحت پزشکان و پرستاران)
- ۲- زرد (سالن ها و راهروها)
- ۳- قرمز (اتاق بیماران و اتاق بیمار عفونی باید تی قرمز رنگ جدا داشته باشد.)
- ۴- تی پلاستیکی (جهت سرویس های بهداشتی)

نخ تی هر ۲ هفته یکبار باید تعویض شوند .

در صورت نیاز به ساکشن برای بیماران وجود ساکشن جداگانه برای هر بیمار ضروریست .

باتل مربوط به ساکشن بدون در نظر گرفتن مقدار مایع آسپیره شده ، بایستی بطور روزانه تخلیه گردند. باتل می تواند داخل دستشویی تخلیه شده و پس از شستشوی با محلول دترجنت ، خشک شود. جهت گندزدایی باتل های ساکشن پس از شستشو با دترجنت ، باید از وایتکس ۲٪ استفاده کرد. لازم به ذکر است که استفاده از دستکشهای کار در حین کارو شستشوی دستها ، الزامی است. کاتترهای ساکشن باید هر 24 ساعت تعویض گردند و سوند ساکشن یکبار مصرف است . در مدتی که دستگاه ساکشن مورد استفاده قرار نمی گیرد ، باتل بایست به صورت خشک نگهداری شود . در هر بخشی باتل های ساکشن بایستی در پایان هر شیفت پس از شستشو ، گندزدایی گردند

برای جلوگیری از انتقال عفونت پس از استفاده یا جابجایی بدین (لگن) حتماً بایستی دستها شسته شوند حتی اگر ظرف مورد نظر ظاهراً تمیز باشد. لگن ها بایستی در ماشین لگن شور شستشو و گندزدا بی گردد. گندزدایی توسط حرارت بایستی با رسیدن به درجه حرارت ۹۰ درجه سانتیگراد و باقی ماندن در این درجه حرارت برای حداقل زمان (یک دقیقه) انجام پذیرد. این سیکل بایستی به صورت منظم چک شده و از رسیدن به این درجه حرارت اطمینان حاصل کرد. در صورت خرابی یا عدم وجود دستگاه لگن شوی در بخش ، بصورت جایگزین می توان از محلول وایتکس ۲٪ به مدت ۲۰ دقیقه ، جهت گندزدایی ، استفاده نمود.

توالتها روزانه بایستی حداقل یکبار نظافت شوند ، بعلاوه درموردی که بصورت قابل رویت، آلوده باشند نیز نظافت الزامی است.

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهدای ۱۷ شهر یورو مدرس

واحد بهداشت محیط

جهت نظافت روتین استفاده از محلول دترجنت کافی است. در مواردی که محل نشستن بصورت آشکار آلوده بوده و یا بعد از استفاده بیمارانی که مبتلا به عفونت دستگاه گوارش می باشند گندزدایی نمودن الزامیست. مایع گندزدایی، مورد استفاده در این بیمارستان وایتکس ۲٪ می باشد.

ریختن مایع گندزدا، در فاضلاب هیچ نقشی در کاهش میزان عفونت بیمارستانی ندارد.

ترموترهای دهانی به صورت خشک و تمیز نگهداری شود. نگهداری دائم ترمومتر در مواد گندزدا باعث افزایش احتمال رشد باسیل های گرم منفی خواهد شد. در صورتیکه برای بیمار از ترمومتر اختصاصی استفاده می شود بایستی پس از هر بار استفاده، توسط پنبه یا گاز آغشته به الکل ۷۰درجه تمیز شده سپس با آب شستشو و بصورت خشک برای دفعات بعدی نگهداری شود. ترمومتر مشترک در بین بیماران: ترمومتر را تمیز کرده و با دترجنت خنثی و سرد شسته، آبکشی نموده و بعد در الکل ۷۰درجه برای مدت ۱۰ دقیقه غوطه ور سازید. سپس آنها را پاک کرده و خشک نمائید.

با توجه به اینکه دستگاه فلومتر اکسیژن همیشه مرطوب بوده و در تماس مستقیم با مجرای تنفسی بیمار است، گندزدایی و تمیز کردن آن ضروری می باشد محیطهای مرطوب مکان مناسبی برای رشد میکروارگانیسم ها و بخصوص باکتری های گرم منفی می باشد. دستگاه اکسیژن تراپی از دو قسمت مجزا شامل مانومتر و محفظه آب تشکیل شده است.

مانومتر: این قسمت از دستگاه غیر قابل شستشو بوده و برای گندزدایی آن بایستی از یک دستمال تمیز آغشته به الکل ۷۰درجه، استفاده کرد.

محفظه آب: این قسمت از دستگاه قابل شستشو بوده و برای گندزدایی و تمیز کردن آن بایستی ابتدا کاملاً از مانومتر جدا شده و سپس با مواد دترجنت معمولی و برس جرم زدایی و در انتها به مدت ۲۰ دقیقه در وایتکس ۲٪ گندزدایی شوند.

لازم به ذکر است در حالت طبیعی باید محفظه به صورت خشک نگاه داشته شود و در صورت نیاز به اکسیژن تراپی، روزانه شستشو و

گندزدایی گردد.

توجه: برای مرطوب کردن دستگاه فقط بایستی از آب مقطر استفاده شده و از مرطوب کردن آن با آب معمولی پرهیز شود، زیرا باعث تشکیل جرم در داخل فلومتر می گردد.

در صورت آلوده شدن سطح، تخت و یا میز با خون و ترشحات بیمار لازم است:

- ۱) ابتدا دستکش پوشیده پارچه و یا گاز روی محل خون گذاشته و پس از جذب خون پارچه را در سطل زباله عفونی دور انداخته شود.
- ۲) سپس دستمال را با محلول ضدعفونی کننده سطوح ۲٪ آغشته کرده و بمدت ۱۰ دقیقه روی محل آلوده گذاشته.
- ۳) پس از گذشت این زمان، با پوشیده و پارچه در سطل زباله عفونی دور انداخته شود.
- ۴) در انتها سطح میز یا تخت نظافت کلی و زمین تی کشیده شود.

به خاطر داشته باشید نظافت محلی که آلوده به خون است همزمان با سایر سطوح، یا استفاده از تی که در نظافت کلی از آن استفاده می شود (قبل از گندزدایی) موجب آلودگی سایر سطوح و انتشار عفونت خواهد شد.

در صورتی که هنگام استفاده از صابون مایع اطراف ظرف دستشویی آلوده به قطرات صابون گردید، بایستی تمیز و صابونهای اضافی پاک گردد. پس از اتمام صابون موجود در ظرف صابون مایع، از پرکردن مجدد آن خودداری کرده و حتماً پس از شستشو خشک کردن ظرف، اقدام به پر کردن آن نمائید.

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهدای ۱۷ شهریور مدرس

واحد بهداشت محیط

باقی ماندن آلودگیها در اطراف ظرف مذبور و یا پر کردن مجدد آن ، بدون شستشو و خشک نمودن، باعث رشد باکتریهای بیمارستانی در صابون مایع و افزایش حساسیت و خارش پوستی ، می شود.

توجه : لازم به ذکر است بایستی از پر کردن کامل جا مایعی ها، خودداری نمود تا سریعتر تخلیه گردیده و جهت شستشوی آنها اقدام گردد.

شستشوی پرده های هر بخش بر حسب نوع آن متفاوت است. شستشوی پرده های پارچه ای معمولاً هر سه ماه یکبار با آب و دترجنت کافی است . تشک و بالش بیمار باید از روکش غیر قابل نفوذ به آب باشد تا ترشحات بیمار به داخل آن نرود . تشک و بالش بیمار بعد از ترخیص هر بیمار با دستمال آغشته به دترجنت تمیز و سپس با دستمال دیگر که آغشته به محلول گندزدا (در صورت عدم آلودگی واضح ضدعفونی کننده سطوح ۱٪ و در صورت آلودگی واضح از ضدعفونی کننده سطوح ۲٪) گندزدایی گردد و بعد از خشک شدن جهت بیمار بعدی مورد استفاده قرار گیرد.

تختها و لاکرهای بیماران را باید بعد از ترخیص هر بیمار با ماده دترجنت شسته و سپس خشک کنید . سپس از یک ماده گندزدا استفاده نمود و سپس آب کشی و خشک کنید. در هنگام داشتن بیمار در تخت می توان با یک دستمال مرطوب به ماده گندزدا ، تخت و لاکر را گندزدایی ، کنید که ماده گندزدا در این بیمارستان در صورت عدم آلودگی واضح ضدعفونی کننده سطوح ۱٪ و در صورت آلودگی واضح از ضدعفونی کننده سطوح ۲٪) گندزدایی می کنند .

قبل از انجام کار و پایان هر شیفت کاری بایستی روی تالی با ضدعفونی کننده سطوح ۲٪ گندزدایی شود .

گوشی فشارسنج باید با الکل ۷۰ درجه گندزدایی شود. کاف دستگاه فشارسنج در صورت آلودگی باید شسته شود .

یخچالها باید بصورت هفتگی تمیز شوند و باید دقت شود از گذاشتن پلاستیک سیاه و غذا داخل یخچال خودداری شود با دستمال مرطوب روزانه ، گردگیری شود.

در پایان هر شیفت کاری که پسماندها تخلیه می شود بایستی سطلهای زباله با آب داغ و دترجنت (مواد پاک کننده) شستشو شود و خشک شود و سپس کیسه زباله جدید کشیده شود . گندزدایی با وایتکس ۲٪ انجام گردد.

انبارها باید هر هفته با دستمال مرطوب گردگیری شود و از گذاشتن کارتن در انبار جداً خودداری شود .

ادامه طریقه گندزدایی بعضی از اقلام و وسایل :

ردیف	وسایل	روش گندزدایی	توضیحات
۱	ایروی	یکبار مصرف	
۲	لوله تراشه، لارنژیال ماسک	یکبار مصرف	
۳	ماسک و سوند اکسیژن	یکبار مصرف	
۴	سوند ساکشن	یکبار مصرف	بعد از یکبار استفاده تعویض شود
۵	باتل ساکشن	شستشوی کامل با آب گرم صابون و سپس گندزدایی در محلول ضد عفونی کننده T100 به مدت ۲۰ دقیقه	۱) تخلیه کامل محتویات در توالت یا حوضچه تخلیه ترشحات ۲) در پایان هر شیفت باتل ها تخلیه و شستشو گندزدایی گردند.
۶	آموبگ	شستشوی کامل با آب گرم و صابون (استفاده از لوله شور برای شستشوی فضای داخل آن) گندزدایی در محلول ضد عفونی کننده T100 به مدت ۲۰ دقیقه	در صورتی که بیمار مبتلا به سل بود غوطه وری به مدت یک ساعت در سایدکس کافی است.
۷	لگن و لوله	۱- ترجیحا یکبار مصرف باشد . ۲- از لگن شور استفاده گردد. ۳- در صورت عدم وجود لگن شور در بخش شستشوی کامل لگن داده شده و سپس گندزدایی با محلول وایتکس ۲% به مدت ۲۰ دقیقه انجام گردد.	
۸	تیغه های لارنگوسکوپ	شستشو با آب گرم و صابون و تمیز کردن کلیه ترشحات (استفاده از فرچه در هنگام شستشو) گندزدایی در محلول ضد عفونی کننده T100 به مدت ۲۰ دقیقه	در صورتی که بیمار مبتلا به سل بود غوطه وری به مدت یک ساعت در سایدکس کافی است.
۹	مانیتور - پدهای دفیبریلاتور	پاک کردن با الکل ۷۰ درصد	
۱۰	دسته لارنگوسکوپ	تمیز کردن دقیق با آب گرم و صابون و گندزدایی با الکل ۷۰ درجه	

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهدای ۱۷ شهر یورو مدرس

واحد بهداشت محیط

	تعویض بعد از هر بار استفاده در غیر اینصورت پس از استفاده استریل شود	ماسک بیهوشی	۱۱
	یکبار مصرف	لوله های تراشه	۱۲
	استفاده از نوع یکبار مصرف توصیه می شود . این اتصالات و کیسه های هوشبری بعد از هر بار استفاده تعویض شود .	اتصالات لوله های دستگاه اتصالات بیهوشی	۱۳
	سطوح خارجی ماشین را با آب گرم و پودر شوینده معمولی تمیز وبا محلول ضدعفونی کننده S50 گندزدایی شود.	ماشین بیهوشی دستگاه همودیالیز دستگاه ونتیلاتور	۱۴
	بوسیله استفاده از فیلترهای مخصوص از ماشین محافظت نمائید .	قسمت داخلی دستگاه ونتیلاتور	۱۵
	بوسیله رویه کاغذی یکبار مصرف روکش شود بعد از هر بار استفاده محلول ضدعفونی کننده S50 گندزدایی شود.	ترازوی نوزاد	۱۶
بعد از استحمام بیماران عفونی یا قبل از استحمام بیمارانی که زخم باز دارند باید حمام را گندزدایی کرد. نباید لوله های فاضلاب گندزدایی شوند.	بوسیله آب گرم و صابون تمیز واز محلول وایتکس 2% گندزدایی نمایید .میتوان از محلول ضدعفونی کننده S50 هم استفاده نمود.	حمام – وان – دوش	۱۷
از S50 با غلظت ۰.۲٪ نیز میتوان استفاده نمود.	دستگیره توالت را روزانه با آب شسته و با محلول وایتکس ۲٪ گندزدایی نمایید برس توالت را با مایع گندزدا ، تمیز کرده و در حالت خشک نگهداری نمایید .	برس ها و دستگیره توالت	۱۸
	پس از شستشو با آب داغ و پودر شوینده ،تی را آویزان نمایید .سطل را نیز وارونه کنید تا کاملا خشک شود . در صورت تماس با موارد عفونی مثل خون حتما تی را با محلول وایتکس ۲٪ گندزدایی نمایید.	وسایل تمیز کننده (سطل و تی شور)	۱۹
	گندزدایی با محلول S50 با غلظت ۰.۲٪	ترالی ملحفه	۲۰
	هر هفته یکبار برفک یخچال را آب کرده و با آب داغ و پودر شوینده بشویید .	یخچال داروها	۲۱
	با آب مقطر استریل پر شود و همچنین جهت گندزدایی از محلول S50 با غلظت ۰.۲٪ استفاده نمایید.	دستگاه بخور	۲۲
	بعد از ترخیص بیمار ، شستشوی کامل داده شده (با پودر شوینده و آب)سپس کاملا خشک کنید . روزانه سطح آن را با محلول S50 با غلظت ۰.۲٪ گندزدایی گردد.	لاکر	۲۳

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهرداری ۱۷ شهر یورو مدرس

واحد بهداشت محیط

<p>فیلترهای آنتی باکتریال در صورت استفاده مداوم بایستی هر یک هفته تعویض گردند و تاریخ بر روی فیلتر قید گردد.</p>	<p>شیشه های خالی شده ساکشن را بوسیله آب گرم و صابون بشویید و به خوبی خشک نمایید و سپس با S50 با غظت ۲٪ گندزدایی نمایید. در صورتیکه فیلتر آنتی باکتریال آن مرطوب شده است آن را تعویض نمایید .</p>	<p>۲۴ قطعات ساکشن</p>
	<p>با الکل ۷۰ درجه ، پاک نمایید .</p>	<p>۲۵ گوشی پزشکی</p>
	<p>با محلول ضد عفونی کننده S50 گندزدایی شود.</p>	<p>۲۶ تخت بیماران</p>
	<p>در بین بیماران حتما با S50 با غظت ۲٪ گندزدایی گردد .</p>	<p>۲۷ صندلی چرخدار</p>
<p>در زمان تعویض لوله های ساکشن بر روی آن تاریخ قید گردد.</p>	<p>در خصوص هر یک از بیماران بعد از ۷۲ ساعت استفاده مداوم تعویض کنید بعد از ترخیص هر یک از بیماران نیز آن را عوض کنید</p>	<p>۲۸ لوله ساکشن</p>
	<p>با الکل ۷۰ درجه ، پاک کنید</p>	<p>۲۹ تلفن</p>
	<p>با پودر شوینده و آب کاملا شسته و خشک کنید از محلول S50 با غظت ۲٪ بعد از ترخیص استفاده شود .</p>	<p>۳۰ میز و تشک جراحی</p>
	<p>ترجیحا ، جهت هر بیمار یک درجه حرارت اختصاصی استفاده کنید. بعد از هر بار استفاده با الکل ۷۰ درجه پاک کنید درجه حرارت را خشک نگاهداری کنید بعد از ترخیص بیماران عفونی ، درجه حرارت را معدوم کنید .</p>	<p>۳۱ ترمومتر دهانی</p>
	<p>فقط به صورت اختصاصی استفاده گردد. بعد از هر بار استفاده با آب و صابون بشویید . سپس خشک کنید . به مدت ده دقیقه در الکل ۷۰ درجه قرار داده و سپس آبکشی و خشک گردد.</p>	<p>۳۲ حرارت سنج مقعدی</p>
	<p>حتما در هر شیفت توسط خدمه تمیز شود . در مورد بیماران عفونی از محلول وایتکس ۲٪ استفاده شود . میتوان از محلول S50 با غظت ۲٪ یک استفاده کرد .</p>	<p>۳۳ دستشویی ها</p>
	<p>بعد از استفاده بیماران ، شستشو با پودر شوینده و آب</p>	<p>۳۴ عصا – واکر</p>

کتابچه راهنمای گندزدایی

مجتمع بیمارستانی
شهیدای ۱۷ شهریور مدرس

واحد بهداشت محیط

<p>بیماران نقص ایمنی :</p> <p>قبل و بعد از آندوسکوپی به مدت یکساعت در محلول سایدکس گندزدایی و سپس با آب استریل آبکشی گردد.</p> <p>۳) در صورتی که بیمار مبتلا به سل بود بعد از آندوسکوپی ، غوطه وری به مدت یک ساعت در سایدکس کافی است .</p>	<p>سرویس CSSD</p> <p>در صورتی که لاپاراسکوپ به حرارت حساس است کاملاً آن را تمیز کرده در سایدکس ۲٪ به مدت ۲۰ دقیقه خیس نمایید و سپس با آب استریل آبکشی نمایید.</p>	<p>۳۵</p> <p>آرتروسکوپ و لاپاراسکوپ</p>
<p>۱) قبل از گندزدایی با استفاده از برس ، مجاری ساکشن و بیوپسی را تمیز کرده و خشک کنید . در حین تمیز کردن آندوسکوپ کلیه مجاری و سطوح خارجی را با پودر شوینده خنثی یا آنزیمی تمیز کنید سپس در محلول سایدکس ۲٪ به مدت ۲۰ دقیقه بخیسانید .</p> <p>۲)بیماران نقص ایمنی :قبل و بعد از آندوسکوپی به مدت یکساعت در محلول سایدکس گندزدایی و سپس با آب استریل آبکشی گردد.</p> <p>۳) در صورتی که بیمار مبتلا به سل بود بعد از آندوسکوپی ، غوطه وری به مدت یک ساعت در سایدکس کافی است .</p>	<p>بین استفاده جهت هر یک از بیماران ، گندزدایی نمایید</p>	<p>۳۶</p> <p>آندوسکوپ معدی -روده ای و قابل انعطاف</p>
<p>شستشوی با آب و دترجنت و در صورت وجود آلودگی گندزدایی با محلول S50 با غظت ۲٪ گندزدایی گردد .</p>	<p>دیواره سقف و زمین</p>	<p>۳۷</p>
<p>شستشوی با آب و دترجنت و گندزدایی با محلول وایتکس ۲٪ یا T100 با غظت ۲٪ به مدت ۲۰ دقیقه انجام گردد.</p>	<p>مانومتر اکسیژن</p>	<p>۳۸</p>
<p>ابتدا شسته شده و سپس با محلول وایتکس ۲٪ یا S50 با غظت ۲٪ گندزدایی کنید</p>	<p>برانکارد</p>	<p>۳۹</p>
<p>در بین بیماران با الکل ۷۰ درجه تمیز شود و در انتها ی شیفت شسته شده و در T100 با غظت ۲٪ گندزدایی گردد.</p>	<p>دستبندهای دستگاه نوار قلب</p>	<p>۴۰</p>
<p>بعد از هر بیمار تمامی پوارها خارج شده ،تمامی ژلهای داخل آن خارج گردیده و با آب و دترجنت شسته شده و سپس با الکل ۷۰ درجه گندزدایی گردد.</p>	<p>پوارهای نوار قلب</p>	<p>۴۱</p>

توجه : در هنگام استفاده از پروتکل‌های گندزدایی استفاده از دستکش الزامی است .